

DIAGNOSI AMBIENTAL 2022

Nom de l'empresa:

Pol·len

Nom de l'empresa consultora:

Centre tecnològic Leitat

Data de realització:

Agost-Octubre 2022

Índex

1	Propòsit	3
1.1	Propòsit o motius per dur a terme el diagnòstic	3
1.2	Principals reptes o preocupacions de la situació actual	3
2	DADES GENERALS	4
2.1	Dades de l'empresa	4
2.2	Activitats i instal·lacions de l'empresa	4
3	Identificació dels aspectes ambientals	6
4	Anàlisi dels processos, procediments i pràctiques existents	6
4.1	Consum d'aigua	6
4.2	Consum d'energia	7
4.3	Producció i gestió dels residus	7
4.4	Generació d'aigües residuals	8
4.5	Compres i contractació	8
4.6	Petjada de carboni	10
4.7	Compromís i sistematització de la gestió ambiental	11
5	Conclusions i recomanacions	12
5.1	Conclusions	12
5.2	Accions de millora recomanades	15
6	DEDICACIÓ DEL CONSULTOR/A	16

1 PROPÒSIT

1.1 Propòsit o motius per dur a terme el diagnòstic

La cooperativa Pol·len Edicions treballa dia a dia per millorar la seva petjada de carboni i introduir en el seu procés millores ambientals, i així reduir en gran mesura el seus impactes ambientals. És per això, que aquesta diagnosi ambiental es centra en el procés impressió dels seus llibres amb la fi de determinar quin es l'impacte ambiental i saber quines són les entrades i sortides del sistema, per així determinar on es poden aplicar aquestes millores, en aquest cas, com la substitució de tintes per altres amb menys contaminants.

1.2 Principals reptes o preocupacions de la situació actual

Fer una diagnosi ambiental de tot el procés d'impressió, incloent un anàlisi dels químics involucrats en aquest (anàlisi de tintes).

S'ha realitzat una detecció detallada dels aspectes més rellevants del procés d'impressió dels llibres de Pol·len. Es posa especial atenció a les tintes i tòners utilitzats, ja que actualment hi ha una manca d'informació molt gran a nivell ambiental. Cal destacar, que la formulació de la tinta utilitzada per la impressió de llibres és una incògnita moltes vegades, ja que els proveïdors no faciliten les seves composicions.

És per aquest motiu, que l'estudi s'ha centrat en la diagnosi, en conèixer les tipologies de tintes que s'utilitzen, analitzant tots els ingredients que les componen, per així poder determinar quins d'ells son més respectuosos amb el medi ambient i per tant que caldrà fomentar per aconseguir un sector editorial més sostenible.

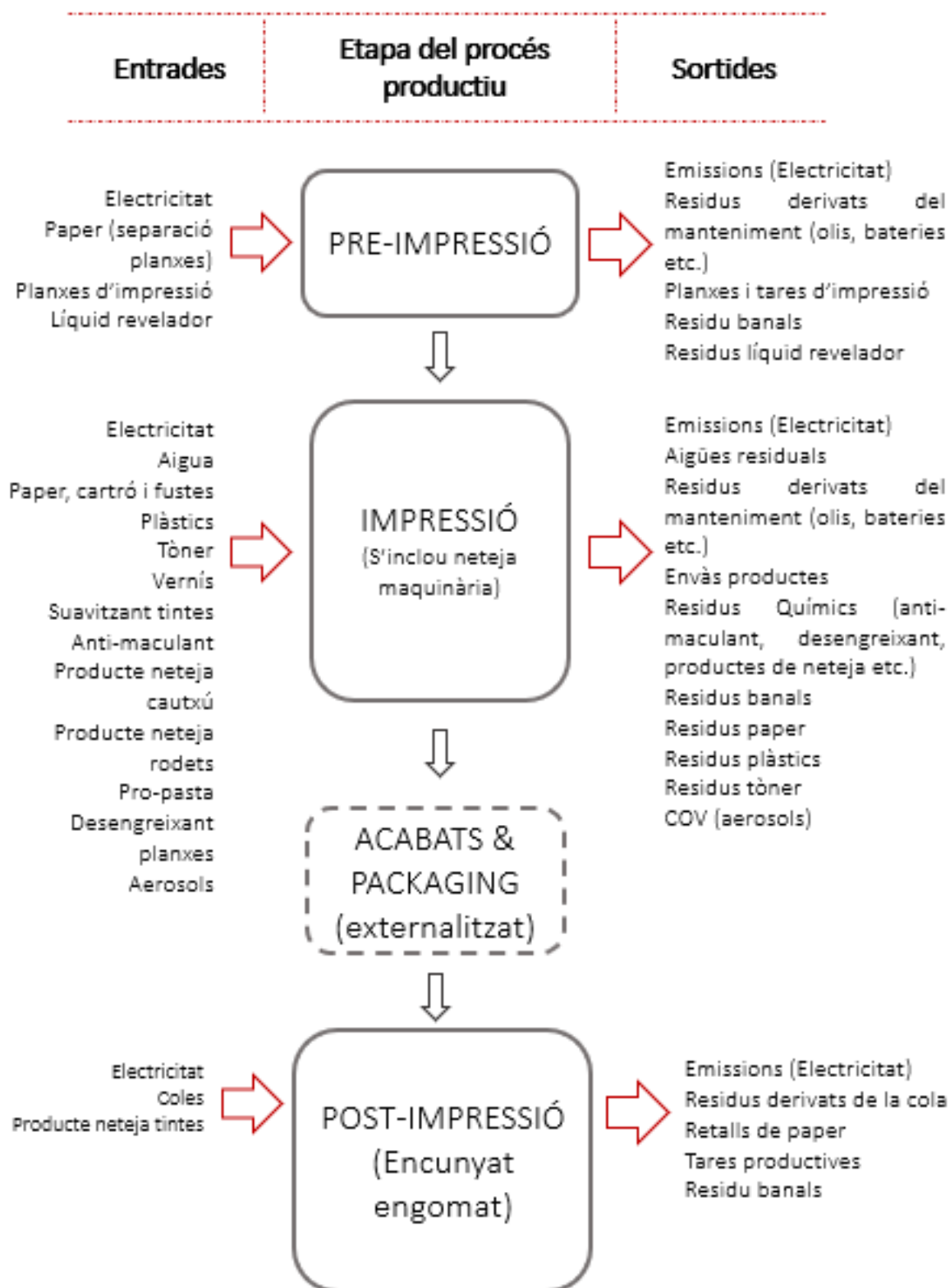
2 DADES GENERALS

2.1 Dades de l'empresa

Raó social	
Pol·len Edicions	
Adreça	
Població	Codi postal
Sant Cugat del Vallès	08198
Telèfon	Fax
+34 667 76 06 77	---
Sector d'activitat	Nombre de persones treballadores
Sector editorial	3
Web	
https://pol-len.cat/	
Persona de contacte	Càrrec
Jordi Panyella Carbonell	Fundador/Director
Adreça electrònica	
jordi@pol-len.cat	

2.2 Activitats i instal·lacions de l'empresa

Aquesta diagnosi esta basada en el procés d'impressió d'una impremta col·laboradors de Pol·len, és per això que seguidament es mostra les etapes del procés productiu a valorar i les instal·lacions de les que disposa l'empresa per aquesta activitat en qüestió:

Il·lustració 1: Entrades i sortides del procés d'impressió

3 IDENTIFICACIÓ DELS ASPECTES AMBIENTALS

Tal com mostra la figura 1, el procés d'impressió marca tots els aspectes ambientals relacionats amb el procés d'impressió, els destaquem de nou a la següent taula.

Activitat	Aspectes ambientals
Pre-Impressió	Consum d'energia elèctrica
	Consum de paper
	Generació de residus
	Planxes d'impressió
	Consum de líquid revelador
Impressió	Consum d'energia elèctrica
	Consum de recursos (Paper, cartró, plàstics i fustes)
	Consums de tintes (Tònners)
	Consum P. Neteja (Cautxú, P. Neteja rodets, desengreixant planxes)
	Consum de Químics (vernís, suavitzant tintes, anti-maculant)
	Consum pro-pasta
	Generació residus (plàstics, paper, tòner)
	Generació residus químics
Generació de COV	
Post-Impressió	Consum d'energia elèctrica
	Consum de coles
	Consum P. neteja
	Generació de residus (merma de paper, derivats de la cola, banals)

4 ANÀLISI DELS PROCESSOS, PROCEDIMENTS I PRÀCTIQUES EXISTENTS

4.1 Consum d'aigua

- Usos i origen

Activitat	Origen
Sanitaris	Consum d'aigua dels col·laboradors/es de l'empresa.
Procés productiu	Neteja de maquinaria

- Seguiment i mesura

El seguiment i mesura dels consums d'aigua estan comptabilitzats pel sistema de gestió ambiental de l'empresa, es basen en les factures d'aigua per fer el seguiment periòdic del consum.

4.2 Consum d'energia

- Usos i origen

Activitat	Tipus d'energia
Pre-impressió	Consum elèctric lligat a la maquinaria d'impremta.
Impressió	
Post-impressió	

- Seguiment i mesura

El seguiment i mesura dels consums elèctrics estan comptabilitzats pel sistema de gestió ambiental de l'empresa, es basen en les factures d'electricitat per fer el seguiment del consum.

4.3 Producció i gestió dels residus

- Origen, tipologia i gestió

Residu	Origen	Gestió interna	Destí final
Paper i cartró, fustes	Procés productiu	Es recull de forma selectiva en papereres/contenidors situades a cada despatx i/o procés productiu. L'empresa contractada per netejar les instal·lacions s'encarrega del buidatge.	Contenedor municipal destinat a la recollida selectiva del paper
Materials auxiliars flex, film	P. productiu		Contenedor municipal destinat a la recollida selectiva de plàstics
Líquid revelador	P. productiu	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Tòner plotter	P. productiu	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Paper plotter	P. productiu	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Merma paper	P. productiu	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Tintes	P. productiu	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Productes químics de neteja	Neteja maquinaria	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Aigua residual	Neteja maquinaria	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
COV	Aerosols	---	Emissions a l'atmosfera
Draps absorbents	Neteja maquinaria	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Residus banals	P. productiu	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Olis usats	P. productiu	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Fluorescents	P. productiu	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Material informàtic obsolet	Oficines i P. productiu	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat
Palets	Magatzem	Control de residus i declaració anual	Gestor autoritzat

- **Seguiment i mesura**

El seguiment i mesura dels residus estan comptabilitzats pel sistema de gestió ambiental de l'empresa, es basen en les factures del gestor encarregat de gestionar els diferents residus.

4.4 Generació d'aigües residuals

- **Naturalesa i gestió**

S'ha considerat les aigües esmentades anteriorment a l'apa.

Activitat	Origen
Sanitaris	Consum d'aigua dels col·laboradors/es de l'empresa.
Procés productiu	Neteja de maquinaria

4.5 Compres i contractació

- **Materials consumits i serveis contractats**

Els materials que s'han analitzat en aquesta diagnosi són els químics involucrats en tot el procés d'impressió.

S'ha fet una detecció detallada dels aspectes més rellevants del procés d'impressió dels llibres de Pol-len, fent especial atenció a les tintes i tòners utilitzats, ja que actualment hi ha una manca d'informació molt gran a nivell ambiental.

La tecnologia d'impressió offset o litografia és la tecnologia emprada en la producció de llibres. En l'actualitat, la impressió offset amb curat ultraviolat ha introduït millores en l'eficiència energètica com alternativa a l'assecat tradicional.

En el procés d'impressió, s'ha comptabilitzat la utilització de més de 15 productes químics, entre ells, tintes, netejadors, vernissos, fixadors, adhesius, etc. En tots els casos, són productes de base solvent on es destaquen alcohols com a solvent comú. La següent Taula 1 mostra de forma resumida els productes involucrats:

Taula 1: .Resum de productes utilitzats en el procés d'impressió de llibres per offset (convencional C) i offset UV. Els riscos detectats són; toxicitat per aspiració (TA), perill medi aquàtic (PM), irritació (I), irritació ocular (IO), inflamable (In), perillós per la salut (P), al·lèrgia cutània (A).

Producte	Impressió	Components			Riscos								
					TA	PM	I	IO	In	P	A		
Netejador planxes	C i UV	Dissolvent nafta			X	X	X						
Netejador rodets	C i UV	àcid cítric hidratat	etanol					X					
Netejador rodet mulladors	UV	2-propanol	barreja de glicols					X	X				
Netejador rodet mulladors	C i UV	2-propanol	hidrocarburs		X	X	X	X	X				
Netejador bateria tinta	C i UV		hidrocarburs	alcohols etoxilats	X		X	X					
Dissolvent per tintes	C i UV		barreja de glicols							X			
Remineralitzant aigua													
Additius de mullat sense alcohol isopropílic	C i UV	2-butoxietanol	altres alcohols	barreja de glicols					X				X
Netejador activador de planxes	C i UV	àcid fosfòric	àcid cítric hidratat	hidrocarburs	X	X	X	X					
Netejador tintes	UV	2-butoxietanol				X	X	X					
Tinta	UV	acrilats	alumini en pols	2hidroxi-2metilpropfenona		X	X	X					X
Tinta Premium	C			2tercbutilhidroquinona									X
Vernís	C												
Vernís mat	UV	acrilats etoxilats	fosfines			X	X	X					X
Vernís contacte alimentari	C	2-butoxietanol	barreja de cetones	sulfisuccinat			X	X					
Vernís contacte alimentari	UV	2-butoxietanol	barreja de cetones	oxirans			X	X					
Vernís brillantor	UV	acrilats	benzofenona	bisfenol A (BPA)		X	X	X		X			

- **Punts forts i oportunitats de millora**

S'han analitzat les diferents tipologies de tintes que s'utilitzen, analitzant tots els ingredients per poder determinar quins d'ells son més respectuosos amb el medi ambient i per tant que caldrà fomentar per aconseguir un sector editorial més sostenible.

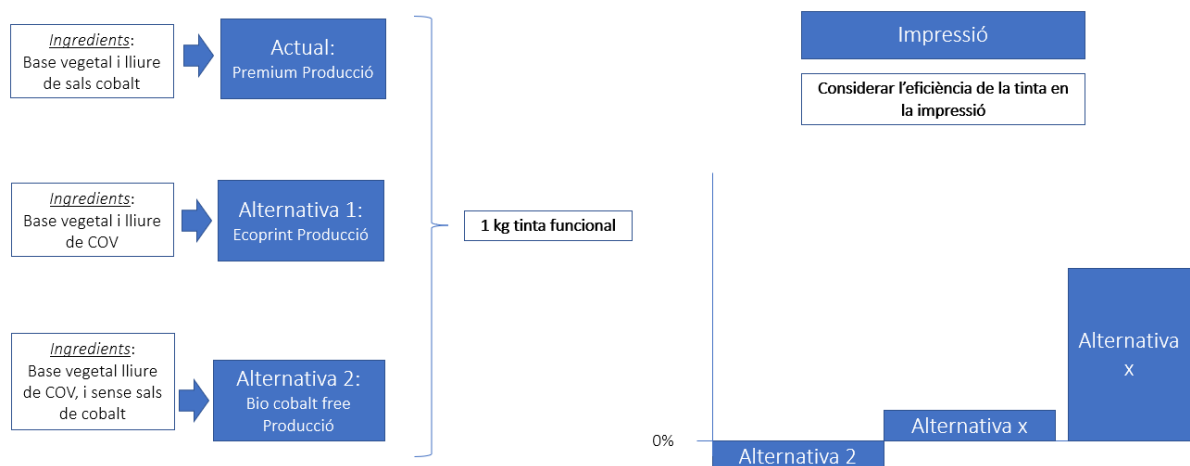
4.6 Petjada de carboni

- **Càlcul de la petjada**

A partir de les dades recollides per la diagnosi i el seguiment del procés d'impressió, es conclou que no s'ha pogut calcular quantitativament de manera exacta la petjada de carboni de les diferents tintes, les utilitzades actualment en el procés i les proposades com alternatives. Això es deu a la manca d'informació de la composició de les tintes per part dels proveïdors, i la falta d'informació lligada a l'impacte l'alliberament de COVs per aquestes.

Tot i això, s'ha pogut determinar quina és la millor alternativa a nivell ambiental pel que fa a les tintes proposades. La següent figura mostra el anàlisi de les tintes estudiades com esquema per comprendre en quina situació es troba el procés d'impressió.

Obtenir 1 kg tinta CMYK → Impressió offset convencional

Il·lustració 2: Esquema de les possible tintes aplicables en el procés d'impressió

El que es pot concloure amb l'esquema proposat és que l'alternativa 2 (tinta *Bio cobalt free*) és l'opció que causa menys impacte al medi, ja que és l'única tinta que és lliure de COVs i de sals de cobalt, per tant si la comparem amb les altres dues tintes és l'única que podem considerar que el seu impacte en aquests termes (COVs i sals de cobalt) és del 0% tal com mostra l'il·lustració 2.

Pel que fa a quin impacte és major degut als COVs o sals de cobalt no es pot determinar per falta de dades, és per això que es marca com alternativa x les dues opcions restants (la tinta actual; *Premium AS* i l'alternativa 1; *Ecoprint*).

Pel que fa a les següents tintes proposades per les altres marques com *HUBER* o *SIEGWEEK* ens trobem en el mateix conflicte exposat anteriorment, tot i disposar de la Fitxa tècnica, la manca d'informació impedeix valorar quantitativament quina son les que causen menor impacte ambiental.

4.7 Compromís i sistematització de la gestió ambiental

- **Compromís amb el medi ambient**

Pol·len té una política ambiental on no només es compromet a reduir l'impacte ambiental, sinó també a comunicar-lo i compensar-lo. Pol·len és una de les editorials pioneres en incorporar criteris d'ecoedició als seus llibres per reduir-ne l'impacte, i recentment ha creat l'Institut de l'Ecoedició per assolir uns objectius de millora ambiental encara més elevats.

L'impacte ambiental de cada llibre que edita Pol·len, es comunica mitjançant el Segell de l'Ecoedició. El personal de la cooperativa participa activament en jornades i formacions ambientals tant com a ponents com a assistents per seguir formant-se i millorant.

Els seus llibres s'imprimeixen sempre amb paper certificat FSC.

5 CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

5.1 Conclusions

Un cop avaluats els aspectes ambientals, especialment els relacionats amb les tintes, s'han identificat quines són les actuacions que permetran millorar el comportament ambiental del procés d'impressió.

S'han fet unes taules resum per a cada tipologia de tinta on s'especifica la informació més rellevant per a la presa de decisions com: beneficis ambientals o socials, cost d'implantació aproximat, recursos necessaris, període d'implantació, etc.

La següent Taula 2 indica la tinta que preferentment s'està utilitzant en el procés d'impressió i les alternatives comercials existents dins del mateix proveïdor.

Taula 2. Productes actuals i alternatius de la marca Martínez Ayala per a tintes CMYK offset convencional.

	ACTUAL	ALTERNATIVES	
Producte	Tintes CMYK Martínez Ayala Sèrie Premium AS	Tintes CMYK Martínez Ayala Sèrie ECOPRINT	Tintes CMYK Martínez Ayala Sèrie BIO Cobalt Free
Formulació	Base vegetal i lliure de sals de cobalt	Base matèries primeres vegetals lliures de COV	Lliure d'olis minerals i sals de cobalt, elaborada amb matèries primeres renovables. Formulada a partir d'olis vegetals, lliure de COVs i molt baix olor residual.
Propietats	Permet reduir la quantitat de pols antimaculants	Permet estalvi en màcules i tinta. Especialment adequada per treballar en <i>packaging</i>	Permet l'aplicació de vernís gras, base aigua o vernís UV. Eficax per a tots els additius del mercat amb o sense alcohol
Normes	ISO2846-1 // ISO 12647-2	ISO2846-1 // ISO 12647-2	Reglament CLP 1272/2008 // ISO2846-1 // ISO 12647-2 // Criteris ECOLABEL europeus

L'impressor també fa servir una altra tinta offset convencional del proveïdor Huber, en aquest cas també hi existeixen dues alternatives resumides en la següent Taula 3.

Taula 3. Productes actuals i alternatius de la marca Huber per a tintes CMYK offset convencional.

	ACTUAL	ALTERNATIVES	
Producte	FDS 49AP636 ALPHA INTENSE COFREE Black	Tintes CMYK Huber ECO-PERFECT DRY	Tintes CMYK Huber Serie RAPIDA ECO
Formulació	Formulada sense olis minerals	Formulada sense olis minerals, lliure de salts de cobalt i a partir de matèries primeres renovables	Formulada a partir d'olis vegetals, lliure de salts de cobalt
Propietats	Ideal per impressions d'alt contrast i que necessitin ser resistents al fregament	Especialment adequada per aplicacions de post-acabat ràpid. Proporciona una molt bona resistència al fregament (minimitza el problema de <i>carboning</i>). Es pot utilitzar en impressió lliure de IPA. Apropiaada per la producció de joguines.	Apte per imprimir sobre substrat absorbents. La sèrie ideal per utilitzar en un ampli rang d'aplicacions. Es pot utilitzar en impressió lliure de IPA
Normes	No informació	Certificada norma ISO2846-1 // ISO 12647-2 // EU-EcoLabel // Cradle to Cradle Silver per a la tinta ALPHA Yellow 41AP5701	ISO2846-1 //ISO 12647-2 // Criteris ECOLABEL europeus per la tinta RAPIDA ECO SF Magenta 42RPE240

Dins la tecnologia d'impressió offset amb curat UV, Taula 4 presenta dos productes alternatius de l'empresa SIEGWEEK amb formulacions més ecològiques i sostenibles pel medi ambient.

Taula 4. Productes alternatius de la marca SIEGWEEK per a tintes CMYK offset UV.

	ALTERNATIVES	
Producte	SICURA Litho Pack ECO	SICURA Litho Nurti ECO
Formulació	Tinta UV formulada amb més del 40% de matèries primeres d'origen biològic. Baix olor residual. No conté ni TMPTA ni benzofenona en la formulació	Tinta UV formulada exclusivament amb matèries primes seleccionades per minimitzar el risc de migració. Baix olor residual. No conté pigments orgànics de bari, acrilats de baix pes molecular ni fotoiniciadors de baix pes molecular. Lliure de BPA
Propietats	Sèrie especialment desenvolupada per obtenir una gran polivalència en la impressió sobre tota classe de papers, cartonets, cartó recobert amb PE. Presenta excel·lents propietats de destinat amb independència del tipus de làmpada UV utilitzada en el curat	Sèrie destinada a aplicacions d'embalatge alimentari, farmacèutic i de higiene, així com aplicació no alimentàries que requereixin complir amb la certificació C2C. Adequada per tota classe de papers i cartonets, així com cartró recobert amb PE

Normes	ISO 2846-1 // Segueix les directrius de la EuPIA	Cradle to Cradle (C2C) Nivell GOLD "Material Health"

S'ha inclòs en l'avaluació productes d'impressió que es dirigeixen al sector alimentari, donat que el centre impressor pot ser multisectorial. La Taula 5 indica la tinta que actualment s'utilitza i dues proposades.

Taula 5. Productes actuals i tinta complementària de la marca Huber per a tintes CMYK offset sector alimentari.

	ACTUAL	COMPLEMENTÀRIA	
Producte	Tintes CMYK Huber Serie MGA Natura 5250	TINTES CMYK Huber Serie MGA Corona 5200	Tintes CMYK Huber Serie MGA Corona 5220
Formulació	<i>Binder</i> basat en èsters d'àcids grassos especials adients per estar en contacte amb el menjar. Lliure d'olis minerals	Tinta organolèpticament neutral i amb propietats de baixa migració. Es fabriquen en instal·lacions espacials per evitar la contaminació creuada. Lliure d'olis minerals	Tinta organolèpticament neutral i amb propietats de baixa migració. Es fabriquen en instal·lacions espacials per evitar la contaminació creuada. Lliure d'olis minerals
Propietats	Tintes amb baixa migració i baixa olor residual	Tintes per imprimir la superfície que no està en contacte amb els aliments dels envasos de paper o cartró pel sector alimentari	Tintes per imprimir la superfície que no està en contacte amb els aliments dels envasos de paper o cartró pel sector alimentari. Adient per articles que hagin d'estar un període prolongat a altes temperatures (200°C)
Normes	ISO2846-1 //ISO 12647-2 // EuPIA GMP "Printing Inks for Food Contact Materials" // Regulation (EC) No 1935/2004 així com US FDA provisions for food contact materials	EuPIA GMP "Printing Inks for Food Contact Materials" // Regulation (EC) No 1935/2004 així com US FDA provisions for food contact materials	EuPIA GMP "Printing Inks for Food Contact Materials" // Regulation (EC) No 1935/2004 així com US FDA provisions for food contact materials

5.2 Accions de millora recomanades

Les accions recomanades van lligades a les taules de tintes comparatives anteriors. Cal esmentar també, que a més dels productes indicats a les quatre taules anteriors, es destaca que el grup Huber (proveïdor mundial de tintes i additius) té una línia de productes anomenats Eco-Offset Ink Premium Plus, que inclou una gran varietat de tintes i vernissos certificats amb el segell *Cradle-to-Cradle Silver* Eco-Label per al sector del *packaging*. Les tintes desenvolupades per aquesta línia de productes tenen propietats de baixa migració i de baixa olor residual i, a més de ser aptes per la tècnica convencional *offset* del *packaging* alimentari, les tintes i recobriments són apropiades per la producció de joguines.

Per últim, el grup Heidelberg, sota el segell Saphira Eco, presenta un ampli ventall de productes respectuosos amb el medi ambient per a cada fase del procés d'impressió.

El pròxims passos en el sector de la impressió haurien de ser els següents:

- **És urgent innovar en productes amb un menor impacte ambiental de forma similar al camí que recorren altres sectors com és el cas de les pintures, on les alternatives amb menor percentatge en solvents com són les pintures d'alts sòlids i les base aquosa cada vegada tenen major protagonisme.**
- **Per tal d'oferir productes alternatius i de qualitat similar o millorada a les existents, es pot, per exemple, investigar en la utilització de matèries primeres en la formulació de tintes que provinguin de processos de reciclat i en l'optimització dels components menys sostenibles, com per exemple, els pigments.**

D'altra banda, incidir en el procés d'impressió d'una manera molt més global pot tenir un gran benefici ambiental:

- **Reduint consums de tintes i consumibles o instal·lant captadors de solvents que permetin la seva reutilització com els oferts per Maratek per reutilitzar el isopropanol (o 2 propanol), també anomenat IPA.**

Figura 2: Part de l'equip recuperador de solvent de *Maratek*.

6 DEDICACIÓ DEL CONSULTOR/A

Data d'inici	Data final
01/09/2022	15/10/2022
Hores presencials	Hores no presencials
12	38
TOTAL HORES	
52	
Persones que hi han participat:	
<i>Nom i cognoms, empresa i consultor/a</i>	
Joel Armengol (Expert ambiental) LEITAT	
Ana Maria Escobar (Experta en Tintes) LEITAT	
Aina Cabrer (Experta en Tintes) LEITAT	
Marta Escamilla (responsable del projecte) LEITAT	
Jordi Panyella POL·LEN EDICIONS	
Director Comercial impremta	
Responsable de Taller impremta	